

یک تحقیق کاربردی: بررسی عوامل تاثیر گذار بر قصد سرمایه گذاری افراد در بورس اوراق بهادار (مطالعه موردی: سهامداران حقیقی در شهراک)

محسن عرفانیان دانشور^۱، مختار باصری^۱ و سمیه حسینی عقدای^۱

^۱دانشکده حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

چکیده

تحقیق حاضر به بررسی عوامل موثر بر قصد سرمایه گذاری افراد حقیقی در بورس اوراق بهادار در سهامداران حقیقی در شهراک پرداخته است. پژوهش پیش رو، حاصل تلاشی است جهت یافتن عوامل موثر بر قصد سرمایه گذاران حقیقی به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار و باهدف بررسی میزان قصد این گروه از سرمایه گذاران طراحی و اجرا گردیده است. سنجش این عوامل می تواند باعث شناخت هر چه دقیقتر رفتار سرمایه گذاران و در نتیجه زمینه رشد و توسعه بورس اوراق بهادار و اقتصاد کشور فراهم آورد. از این رو کلیه سهامداران حقیقی در شهراک که در سهام حداقل یکی از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار اراک سرمایه گذاری کرده باشند، بعنوان جامعه آماری لحاظ و در خصوص میزان قصد این افراد به سرمایه گذاری، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. این مطالعه از دیدگاه هدف کاربردی، از منظر روش توصیفی، از نوع همبستگی و شیوه گردآوری اطلاعات پیمایشی میباشد. جهت پردازش مفاهیم اساسی موضوع تحقیق از طراحی تعداد ۴۳ سوال پرسشنامه براساس چهار متغیر عوامل درونی سرمایه گذار (شامل: میزان اعتماد بنفس، فرهنگ سهامداری، قاطعیت در تصمیم گیری و میزان ریسک پذیری) استفاده گردیده است. پس از تجزیه و تحلیل داده ها از طریق نرم افزارهای آماری، هیچکدام از فرضیات پژوهش مورد تایید قرار نگرفت. در واقع مشخص گردید با توجه به اینکه افراد (سرمایه گذاران) در محدوده جغرافیایی مورد مطالعه از نظر ویژگیهای شخصیتی و رفتاری دارای خلق و خوی متفاوت از یکدیگر هستند، ولی بر قصد آنها به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار اثر معناداری نداشته است.

واژه های کلیدی: فرهنگ سهامداری - ریسک پذیری - قصد سرمایه گذاران حقیقی - بورس اوراق بهادار اراک - قاطعیت

مقدمه

دنیای امروز دنیای تغییرات است. پویایی و تحولات سریعی که در جوامع انسانی رخ میدهد مرهون پیدایش تجهیزات رایانه ای و مخابراتی، سیستمهای هوشمند و تکنولوژی مدرن در زمینه اقتصاد می باشد. در این شرایط، کشوری میتواند دارای اقتصادی سالم و مطمئن باشد که در آن زیرساختهای یک بازار سرمایه کارآپایه ریزی شده باشد. بی شک بورس اوراق بهادار در اکثر کشورهای توسعه یافته، کانون اصلی بازار سرمایه است. با این وجود دولت مردان اقتصادی تلاش خود را معطوف به این داشته اند که ارتباط نزدیکی بین سرمایه گذاران و سرمایه پذیران بوجود آورند و هرگاه میان این ارتباط فاصله ای وجود داشته باشد موانع و عوامل این عدم ارتباط را بررسی و مرتفع نموده اند. (محمد رضامهرانفر - آشنایی با مفاهیم بورس اوراق بهادار - چاپ اول تابستان ۱۳۸۷) عوامل درونی به بخشهای مختلفی تقسیم بندی میگردند. با ارائه تعاریف مفهومی ابعاد تازه ای از واژگان مورد استفاده بدست خواهد آمد، همچنین اهداف، سوالات و متغیرهای موجود نیز در ادامه مطالب ارائه میگردد.

بیان مساله:

یکی از عوامل مهم و موثر در بازارهای مالی، فرهنگ سهام داری سرمایه گذاران است. این موضوع تا اندازه ای موثر و اثرگذار است که در سالهای اخیر دانشمندان علوم مالی، فرهنگ سهام داری سرمایه گذاران را نظریه پردازی کرده و در مقوله نسبتاً گسترش یافته ای به نام مالیه رفتاری قرار داده اند. همه افراد جامعه ای ما بورس را نمی شناسند و بانحوی سرمایه گذاری در آن، فواید و سودمندیهای ناشی از آن آشنایی ندارند. تا همین سالهای اخیر، اغلب مردم کشورمان پس اندازهای خود را فقط در بانکها نگهداری می کردند و با سایر روشهای سرمایه گذاری آشنایی کافی نداشتند این در حالی است که آشنایی و فعالیت در بورس می تواند در زندگی اقتصادی مردم بسیار مؤثر باشد، بطوریکه یک فرد حتی با سرمایه اندک خود می تواند در مالکیت واحدهای تولیدی و تجاری بزرگ مشارکت نماید و با تصمیمات بهینه خود، از این بابت بهره مند شود. مسأله اساسی در این پژوهش، اندازه گیری میزان تاثیر گذاری عوامل درونی افراد (شخصیتی و رفتار فردی) بر قصد آنها به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار خواهد بود.

اهداف پژوهش:

اهداف اصلی:

شناسایی عوامل موثر رفتاری سرمایه گذاران حقیقی بر قصد آنها به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار اراک

اهداف فرعی:

- ۱- شناسایی میزان تاثیر گذاری اعتماد به نفس سرمایه گذاران بر قصد به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار
- ۲- شناسایی میزان تاثیر گذاری فرهنگ سهام داری سرمایه گذاران بر قصد به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار
- ۳- شناسایی میزان تاثیر گذاری قاطعیت (در تصمیم گیری) سرمایه گذاران بر قصد به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار
- ۴- شناسایی میزان تاثیر گذاری ریسک پذیری سرمایه گذاران بر قصد به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار

فرضیه های تحقیق:

فرضیه اصلی:

عوامل درونی سرمایه گذاران حقیقی بر قصد به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار تاثیر گذار است.

فرضیه فرعی:

- ۱- اعتماد به نفس سرمایه گذاران، در قصد آنها به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار اراک اثر معنا داری دارد.
- ۲- فرهنگ سهام داری سرمایه گذاران، در قصد آنها به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار اراک اثر معنا داری دارد.
- ۳- قاطعیت (در تصمیم گیری) سرمایه گذاران، در قصد آنها به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار اراک اثر معنا داری دارد.
- ۴- ریسک پذیری سرمایه گذاران، در قصد آنها به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار اراک اثر معنا داری دارد.

پیشینه پژوهش :

عبدالمجید دهقان (۱۳۹۵) در تحقیقی با عنوان " بررسی عوامل روانی تاثیر گذار بر قصد افراد به سرمایه گذاری سهام در بورس اوراق بهادار " و با هدف آشنایی هر چه بیشتر عوامل روانی (روانشناختی و رفتاری سرمایه گذاران) و تاثیر گذاری این عوامل بر تصمیم گیری به سرمایه گذاری در بورس دریافتند که عوامل درونی تاثیرات قابل توجهی بر حرکات و رفتار انسان ها دارند و همین عوامل روانی است که افراد را از درون با یکدیگر متمایز کرده است و تمامی فرضیات این تحقیق در سطح قابل توجهی معنا دار بوده است.

مهدی ابزری، سعید صمدی و هادی تیموری (۱۳۹۴) از بین سهامداران بورس منطقه ای اصفهان در دو دسته متغیر، ویژگی های رفتاری سرمایه گذاران را در تحقیقی با عنوان " بررسی عوامل موثر بر سرمایه گذاری در سهام در بورس اوراق بهادار " بررسی نمودند و دریافتند که عواملی همچون سابقه سود آوری، فرهنگ سهامداری، گروه های مرجع، عوامل سیاسی و اقتصادی بر جذب سرمایه اشخاص حقیقی در بورس بطور معنا داری تاثیر گذار بوده است و دو عامل سیاسی و داشتن فرهنگ سهامداری مهم ترین عوامل شناخته شدند.

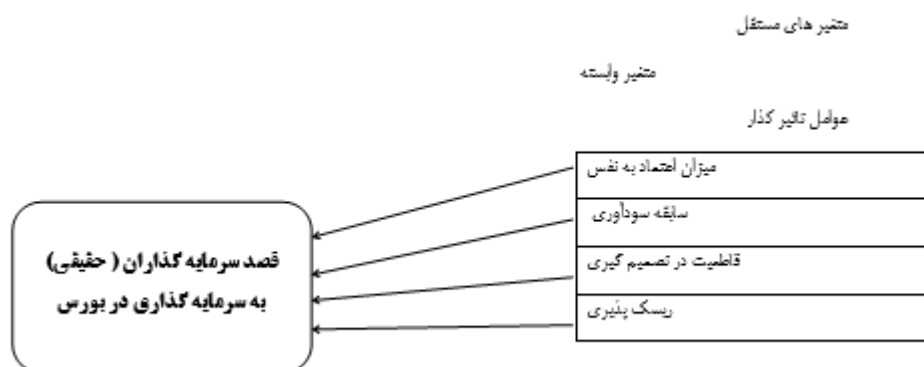
نخستین مطالعات در زمینه رفتار سرمایه گذاران در بازار سرمایه، به دهه ۷۰ میلادی بر می گردد. کوهن و همکارانش شواهد تجربی کاهش ریسک گریزی اشخاص در هنگام افزایش ثروت آنها را در بورس های معتبر جهان ارائه کردند. یافته های مطالعات لولین، لیس و اسکلابام (۲۰۱۲) نشان می دهد که بین ترجیحات سرمایه گذاری افراد و سن، جنسیت و تحصیلات آنها رابطه معنا داری وجود دارد.

اپشتین (۲۰۱۰) تاثیر اطلاعات اجتماعی بر فرهنگ سهامداری سرمایه گذار حقیقی را مورد بررسی قرارداد. یافته های تحقیق او بیانگر این است که گزارش های مالی سالیانه شرکت ها تاثیر چندانی بر تصمیم های سرمایه گذاران نداشته و بی ارزش اند. همچنین رایلی و چودریافتند که بین ریسک گریزی افراد و سن، درآمد، ثروت و تحصیلات افراد، رابطه معنی داری وجود دارد. با افزایش درآمد، ثروت و تحصیلات افراد، درجه ریسک پذیری آنها نیز افزایش می یابد. ولی بین سن افراد و ریسک پذیری رابطه عکس وجود دارد.

مطالعات لبرون، فارلی و گلا ثابت کرد که درجه ریسک گریزی افراد، تابعی از عوامل درونی شخص است و به ملاحظات بیرونی بازار ارتباطی ندارد.

مدل مفهومی

مدل مفهومی پژوهش حاضر مبین تابعیت قصد سرمایه گذاران حقیقی از چهار جنبه عوامل درونی می باشد و نسبت تاثیر هر یک از این عوامل را بر قصد سرمایه گذاران به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار اندازه گیری خواهیم نمود.

روش پژوهش

پژوهش حاضر به دلیل بررسی و شناسایی عوامل موثر بر قصد سرمایه گذاران حقیقی به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار ، از دیدگاه هدف از نوع کاربردی می باشد. همچنین در این پژوهش بدلیل بررسی عواملی که موجب قصد به سرمایه گذاری در بورس از جانب سرمایه گذاران حقیقی می شود، پرداخته است در زمره تحقیقات توصیفی جای می گیرد.

روش گرد آوری اطلاعات :

در این پژوهش برای جمع آوری اطلاعات دو روش کتابخانه ای و میدانی مورد استفاده قرار گرفته است. در این پژوهش ابزار اصلی گرد آوری اطلاعات پرسشنامه است. با توجه به حجم نمونه و جهت گرد آوری داده های مورد نیاز برای انجام تجزیه و تحلیل ادعاهای پژوهش ، در مجموع تعداد ۴۰۰ عدد پرسش نامه بین سهامداران توزیع شد. چون تحقیق حاضر بصورت میدانی انجام می پذیرد، لازم است پژوهشگر برای جمع آوری اطلاعات به میدان عملیات پژوهش مراجعه و از طریق ابزار پرسشنامه به جمع آوری اطلاعات بپردازد. لازم به ذکر است که برای جمع آوری اطلاعات در این پژوهش از سوالات چهار پرسشنامه استاندارد استفاده گردیده است.

ابزار سنجش و جمع آوری اطلاعات

در تحقیق حاضر اطلاعات مورد نیاز در دو مرحله جمع آوری گردیده است. در مرحله اول محقق با مراجعه به منابع کتابخانه ای، مجلات و مقالات علمی از سایت های اینترنتی معتبر، مطالب مربوط به ادبیات تحقیق را جمع آوری نموده است. در مرحله دوم، از ابزار پرسشنامه جهت گردآوری اطلاعات استفاده شده است.

جامعه و نمونه آماری:

در پژوهش حاضر کلیه سهامداران حقیقی در شهر اراک که حداقل در سهام یک شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار سرمایه گذاری کرده باشند ، به عنوان جامعه آماری لحاظ و مورد بررسی قرار گرفته اند.

نتایج :

Sig	فرضیات
۳۶۴/۰	فرضیه اول - میزان اعتماد به نفس
۹۴۱/۰	فرضیه دوم - فرهنگ سهام داری
۶۰۹/۰	فرضیه سوم - قاطعیت در تصمیم گیری
۸۵۰/۰	فرضیه چهارم - میزان ریسک پذیری

*** نتایج آزمون فرضیه های تحقیق و رتبه بندی آنان :

فرضیه ی اول تحقیق :

بدلیل حصول میزان $Sig = ۰/۳۶۴$ و بزرگ بودن آن در سطح $\alpha = ۰/۰۵$ می توان گفت در این پژوهش رابطه ی بین دو متغیر (اعتماد به نفس و قصد به سرمایه گذاری در بورس) بر اساس رگرسیون لجستیک مورد تایید واقع نشده است.

Chi-Square Tests					
	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.825 ^a	1	.364		
Continuity Correction ^b	.651	1	.420		
Likelihood Ratio	.825	1	.364		
Fisher's Exact Test				.418	.210
Linear-by-Linear Association	.823	1	.364		
N of Valid Cases	400				

فرضیه ی دوم تحقیق :

با توجه به میزان $\text{Sig} = 0/941$ و بزرگ بودن آن در سطح $\alpha = 0/05$ می توان گفت در این پژوهش رابطه ی بین دو متغیر (فرهنگ سهامداری و قصد به سرمایه گذاری در بورس) بر اساس رگرسیون لجستیک مورد تایید واقع نشده است.

Chi-Square Tests			
	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.121 ^a	2	.941
Likelihood Ratio	.121	2	.941
Linear-by-Linear Association	.055	1	.815
N of Valid Cases	400		

فرضیه ی سوم تحقیق :

دلیل حصول میزان $\text{Sig} = 0/609$ در این پژوهش رابطه ی بین دو متغیر (قاطعیت در تصمیم گیری و قصد به سرمایه گذاری در بورس) بر اساس رگرسیون لجستیک مورد تایید واقع نشده است.

Chi-Square Tests			
	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.992 ^a	2	.609
Likelihood Ratio	.998	2	.607
Linear-by-Linear Association	.524	1	.469
N of Valid Cases	400		

فرضیه ی چهارم تحقیق :

دلیل حصول میزان $\text{Sig} = 0/850$ و بزرگ بودن آن در سطح $\alpha = 0/05$ در این پژوهش رابطه ی بین دو متغیر (ریسک پذیری و قصد به سرمایه گذاری در بورس) بر اساس رگرسیون لجستیک مورد تایید واقع نشده است.

Chi-Square Tests			
	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.324 ^a	2	.850
Likelihood Ratio	.323	2	.851
Linear-by-Linear Association	.270	1	.604
N of Valid Cases	400		

Chi-Square Tests			
	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.324a	2	.850
Likelihood Ratio	.323	2	.851
Linear-by-Linear Association	.270	1	.604
N of Valid Cases	400		

جمع بندی و تفسیر نتایج آزمون:

۱- تفسیر نتیجه آزمون فرضیه اول (اعتماد به نفس) :

با توجه به تحقیقات بعمل آمده اعتماد به نفس می تواند بر قصد افراد به سرمایه گذاری در بازار بورس تأثیر گذار باشد عبارتی افرادی که از لحاظ میزان اعتماد بنفس در حد پائینی قرار دارند، بیشتر رو به سرمایه گذاری هایی می آورند که از میزان حتمیت (اطمینان) بیشتری برخوردار باشد (خرید زمین، پس انداز کوتاه مدت و...) چرا که هر چه فرد اعتماد به نفس بالاتری داشته باشد، در رابطه با موضوعات، با صلابت و اطمینان بیشتری تصمیم گیری می نماید و به خود و قابلیت هایش اعتماد دارد و در نهایت این ذهنیت، وی را به سمت و سویی سوق می دهد که بتواند از نیروها و پتانسیل های درونی خود در بسترهای مناسب (بازار بورس اوراق بهادار) بهره برداری نماید ولی در این پژوهش به استناد نتایج آزمون و بررسی نمونه های آماری در محدوده جغرافیایی مورد مطالعه (سهامداران حقیقی در شهر اراک) این فرضیه از تاییدیه آماری برخوردار نمی باشد. لازم به ذکر است که نمی توان ادعا نمود فردی که از اعتماد به نفس بالایی برخوردار است در بازار بورس موفق می شود یا خیر، بلکه مفهوم این است که میزان اعتماد به نفس در بدو امر می تواند هم چون محرکی در تشویق به سرمایه گذاری عمل نماید و در واقع ممکن است این عامل در تصمیم گیری به خرید سهام و سرمایه گذاری در بورس کاملاً بی ارتباط هم باشد.

۲- تفسیر نتیجه آزمون فرضیه دوم فرهنگ سهام داری:

فرهنگ سهام داری افراد در تحلیل گری سهام بسیار حائز اهمیت می باشد. بطور کلی اگر افراد احساس کنند که انرژی و استعدادها لازم برای انجام کاری را به خوبی در اختیار دارند، در آن فعالیت موفق تر از دیگران عمل می نمایند. ما در طول تاریخ شاهد ظهور ابر مردانی بوده ایم که با اینکه از تکنیکها و اصول رشته خود به صورت آکادمیک بهره مند نبوده اند، ولی بسیار خوش درخشیده اند، چرا که آنها به صورت ذاتی و درونی در زمینه فعالیت خود قدرتمند بوده اند. حال اینکه بعضی از افراد از لحاظ درونی (ارثی) از شاخصه های اخلاقی بارزی برخوردار می باشند و با روابط عمومی بالای خود در زمینه های سرمایه گذاری از رفتارهای عجولانه و کوتاه مدت خودداری نموده و همواره با برنامه ریزی های بلند مدت و اهداف دور دست به مراحل رشد و شکوفایی ویژه ای در زمینه سرمایه گذاری میرسد، مطابق نتایج بدست آمده در این پژوهش این موضوع ممکن است همواره صدق نکند.

۳- تفسیر نتیجه آزمون فرضیه سوم (قاطعیت در تصمیم گیری) :

بسیاری از سرمایه گذاران بدون توجه به حواشی و شایعات موجود در فضای بازار بورس، با توجه به برنامه های بلند مدت اقتصادی خود، سهام شرکتی را خریداری می نمایند، در واقع اینگونه افراد تبعات بعدی اقدامات خود را آنگونه که در واقعیت اتفاق می افتد برای خود توجیه می کنند و از تصمیمات خود هر چند که به شکست و زیان نیز منتهی شود پشیمان نیستند. ولی در پژوهش حاضر با توجه به نتایج آماری، این عامل بی ارتباط با سرمایه گذاری در بورس تشخیص داده شده است.

۴- تفسیر نتیجه آزمون فرضیه چهارم (ریسک پذیری) :

درجه ریسک پذیری، از جمله مهمترین عوامل موجود در بازارهای مالی، بخصوص بازار سهام می باشد. از لحاظ درجه ریسک افراد به دو دسته ریسک پذیر و ریسک گریز تقسیم بندی می گردند. سرمایه گذاران در بازار بورس منطقی عمل نموده و به ازای قبول میزان مشخصی از ریسک، بازده مورد انتظارشان را طلب می نمایند. ولی اگر فردی به هیچ عنوان ریسک را نپذیرد و مایل به کسب بازده ای باشد که در قبال دریافت آن بازده، متحمل هیچگونه ریسکی نگردد، قانداً نمی تواند در بازار بورس موفق

باشد، چرا که افرادی به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار می پردازند که میزان ریسکی را با توجه به مقدار بازده پذیرا باشند. حال با توجه به توضیحات ارائه شده، همانطور که در این پژوهش استنباط گردید، افراد هر چه میزان ریسک بیشتری را پذیرش نمایند گرایش و قصد بیشتری به سرمایه گذاری در بازار بورس خواهند داشت. این در حالیست که تمامی موارد فوق در یک محدوده جغرافیایی مورد مطالعه بی ارتباط تشخیص داده شود که در این پژوهش در میان نمونه های آماری منتخب عامل ریسک پذیری هیچگونه ارتباطی با سرمایه گذاری در بورس نداشته است.

نتیجه گیری:

با توجه به تحقیقات صورت گرفته حول موضوع حاضر و تایید فرضیات آن تحقیقات، همواره نمی توان این ادعا را داشت که افراد (سرمایه گذاران) در هر محدوده جغرافیایی دارای عکس العمل های یکسانی در خصوص تصمیم و قصد به سرمایه گذاری (در بورس) می باشند. همانطور که در پژوهش عبدالمجید دهقان با عنوان "بررسی عوامل روانی تاثیر گذار بر قصد افراد به سرمایه گذاری سهام در بورس اوراق بهادار" تمامی فرضیات از تاییدیه آماری لازم برخوردار و مورد تایید قرار گرفت. نتایج جزئی رگرسیون نشان داد هر چهار متغیر مستقل به صورت مستقیم و معنی دار بر قصد افراد به سرمایه گذاری اثر معناداری ندارند. این نتیجه گیری با توجه به مقدار Sig بدست آمده به تفکیک هر آزمون که از میزان خطای تحقیق ($\alpha = 0.05$) بزرگتر می باشد، استنباط می گردد.

منابع:

- ۱) آذر، عادل. مؤمنی، منصور، آمار و کاربرد آن در مدیریت جلد ۱، ۱۳۸۰ تهران، انتشارات سمت، چاپ پنجم
- ۲) افشین نیا، منوچهر، روشهای آماری و کاربرد آن در علوم (پایه-اقتصادی-کشاورزی) (۱۳۷۲)، تهران: انتشارات آتا
- ۳) بهره وری در آینه مطبوعات، نشریه روش، شماره ۵۵، سال نهم، بهمن ماه ۱۳۷۸.
- ۴) بیوریتم و بالا و پایین های طبیعت- روزنامه ایران- یکشنبه ۸ آذر ۱۳۸۳
- ۵) تهرانی، رضا، مدیریت مالی، ۱۳۹۵، چاپ اول، تهران، نگاه دانش
- ۶) چارلز پی، جونز، مدیریت سرمایه گذاری، ۱۳۸۶، دکتر رضا تهرانی و عسگر نوربخش، چاپ سوم، نگاه دانش
- ۷) حافظ نیا، محمودرضا، مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، (۱۳۸۰)، تهران انتشارات سمت، چاپ یازدهم
- ۸) خاکی، غلامرضا، روش تحقیق در مدیریت، (۱۳۸۲)، تهران، مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی، چاپ سوم
- ۹) دانایی فر، حسن، الوانی، مهدی، آذر، عادل، روش شناسی پژوهشی کمی در مدیریت رویکردی جامعه، (۱۳۸۳)، تهران: انتشارات صفار
- ۱۰) دلاور، علی، مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی، ۱۳۸۵، چاپ پنجم، تهران، رشد
- ۱۱) الرک، پاملا آل، ستل، رابرت بی، رهنمودها و استراتژیهای برای انجام دادن پیمایش، ۱۳۸۰، ترجمه مهراندوخت نظام شهیدی، اردشیر امیددی و محمود متعهد، تهران، نشر آگه
- ۱۲) روستا، احمد، مدیریت بازاریابی، ۱۳۸۱، چاپ ششم، تهران، سمت
- ۱۳) رهنمای رودپشتی، فریدون، مدیریت مالی راهبردی، ۱۳۹۰، چاپ اول، تهران، کساکوش
- ۱۴) رهنمای رودپشتی، فریدون، هزینه یابی بر مبنای فعالیت، ۱۳۸۶، چاپ اول، تهران، ترمه
- ۱۵) ریموند پی، نوو، مدیریت مالی، ۱۳۷۹، ترجمه دکتر علی جهان خانی و دکتر پارسایان، چاپ ششم، دانشگاه تهران
- ۱۶) سکاران، اوما، روش تحقیق در مدیریت، (۱۳۸۴)، ترجمه محمد صائبی و محمود شیرازی، تهران: مرکز چاپ و انتشارات مؤسسه عالی آموزشی پژوهشی مدیریت و برنامه ریزی، چاپ سوم
- ۱۷) سهیل سرمدسعیدی، "تئوری بیوریتم ها"، نشریه روش، شماره ۵۰، سال هشتم، خردادماه ۱۳۷۸.
- ۱۸) شباهنگ، رضا، حسابداری مدیریت، ۱۳۸۹، چاپ ششم، تهران، سازمان حسابرسی

- ۱۹) عباس زادگان، سید محمدرضا، فتوت، احمدرضا، کاربرد پایایی و روایی در پژوهش، (۱۳۹۲)، تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی
- ۲۰) عبدالمجید دهقان ۱۳۹۳، عوامل روانی تاثیرگذار بر قصد افراد به سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار تهران، ماهنامه بورس، شماره ۷۴، تیرماه ۸۷
- ۲۱) فرانک فبوزی، مودیلیانی، فری، مبانی بازارها و نهادهای مالی، ۱۳۷۶، ترجمه دکتر حسین عبده تبریزی، چاپ اول، نشر آگه
- ۲۲) فرگوسن، جرج ا.، تاکانه، یوشیو، تحلیل آماری در روانشناسی و امور تربیتی (۱۹۸۹)، ترجمه دکتر علی دلار، سیامک نقش بندی، تهران: انتشارات ارسباران
- ۲۳) فرهنگی، علی اکبر، روشهای تحقیق در علوم انسانی با نگرشی بر پایان نامه نویسی، ۱۳۹۵، چاپ اول، تهران، پیام پویا
- ۲۴) فریور، میر عماد الدین، اعتماد به نفس، ۱۳۸۶، چاپ دوم، تهران، انتشارات ممتاز
- ۲۵) گری آرمسترانگ، فیلیپ کاتلر، اصول بازاریابی، ۱۳۸۱، ترجمه بهمن فروزنده، چاپ چهارم، نشر آتروپات
- ۲۶) گرین، جودیت، الیویرا، مانوئلادی، کاربرد آزمونهای آماری در پژوهشهای علوم رفتاری، (۱۳۸۴)،
- ۲۷) محسن مرادیان، "بیوریتمولوژی"، نشریه پژوهش یار، شماره ۹، بهار ۱۳۷۷.
- ۲۸) محمدعلی مجیدیان، "نوبت کاری از دیدگاه ارگونومی و بیوریتمولوژی"، نشریه روش، شماره ۵، سال هشتم، خردادماه ۱۳۹۰.
- ۲۹) مدنی، علی، مبانی استنتاج آماری، ۱۳۸۴، چاپ اول، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات
- ۳۰) ناصر فقهی فرهمند، "مدیریت بیوریتم"، نشریه مدیریت، سال نهم، شماره ۴۰ و ۴۱، بهمن و اسفند ۱۳۹۲. ترجمه دکتر علی دلاور و مهرداد پژمان، تهران: انتشارات ارسباران

منابع لاتین

- 1) Merilkas,A.and Prasad,d.(2016).factors influencing greek investor behavior on the Athens stock exchange,paper presented at the annual meeting of academy of financial service,Colorado,October 89-2016.
- 2) Hodge,F.D.(2013).investors perceptions of earing quality,auditorindependence accounting horizons,17, 37-48
- 3) Shleifer,A.(1999).inefficient markets:an introductions to behavioral finance.oxford university press.
- 4) Taffler.R.J.(2012) what can we learn from behavioral finance? , credit control,23,2
- 5) Schlarbaum,G.C.(2016).patterns of investment strategy and behavior among individual investors,journal of business,5.